

SZILÁGYOSOMLYÓ

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Előfizetési ára:

Egész évre 18 K, fél évre 8 K, negyedévre 4 K.
Egyes szám ára 40 fillér.

Főelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR.

Társzerkesztő:

B. JÓZSA GYULA.

Hivatalos hirdetések díja fél hasábig 30 korona.

Nyilttér soronként 2 korona.

Magánhirdetések meggyőzés szerint.

Az előadás vége.

A függöny az utolsó felvonás kezdetéhez gördült fel. Az első felvonás nagyon régen kezdődött, hatodfél éve már és nagy volt már az a színjáték, amely azóta lefolyt. Óceánok határolták el a színteret, egy világ ifjúsága szerepelt benne és anyák milliói lesték elszorult szívvél a komédia végét. Uram Isten, nagy komédia volt, hatalmasabb, mintha a világ összes klasszikusai Krisztus születése óta mind ezt írták volna. Hangzatos szövegek trázisai helyett srapszelek pattogtak és a vezetők bünei miatt nemzeteket ért a tragédiák bukása.

A nagy sorsjáték immár végét járja. Lepergett előttünk a cselekmény minden fordulatosa akciója. Most már csak a kibonyolódás van hátra. Az utolsó felvonások jól ismert kibonyolódása, amely olyan simán és szellemesen folyik le a francia vígjátékokban. Hiszen mi is tudjuk a receptet, hogy a zsák a foltját lelje meg és ne legyen panasz senkinek. De ennek a nagy komédiának az elsimulása is olyan akadályokba és szirtokba csapódik, amely megcsúfol minden francia színpadi technikát.

A világ, amely hat év előtt olyan könnyelműen hívta elő a háború pusztító szellemét, most nem bír megbirkózni vele és kétségbeesetten törekszik megszabadulni szolgájától, amely ime urrá lett felette. Napkeleti bűvös arab regékben titkos ígéket mormolnak, amelyek sziklákat görgetnek, barlangokat nyitnak és kincseket varázsolnak. A diplomáciának is volt egy ilyen „Szézá, nyilj meg” jelszava, tizen-négy pontba volt foglalva, tőle vártuk a háború mulását s a világ új rendjének a nyitját.

A mese hőse elfelejtette a bűbájos varázsmondatot. A világbéke hőse is. És itt állunk az utolsó felvonás elején, várjuk a komédia végét s azt kell látnunk, hogy megakadt minden. Nincs nagy rendező, aki eligazítsa a gyámoltalan bábokat.

És most látjuk csak, hogy a nagy színmű pusztán komédia volt, nem tragédia. Sok szenvedés volt benne, sok fölösleges herce-hurca, de nincs semmi megoldása. A megoldatlan problémák tömege most is várja a világ lassu fejlődésének elérését, amely simán elintézi majd mind azokat a problémákat, amelyeket a háborús idők szenvedésekkel teltetett véres erőszaka olyan nagy tömegekben hagyott hátra.

A háború tanulságai békés munkára tanítanak, mert csak az a nép pusztul el, amelyik nem dolgozik s önmagát itéli halálra.

„Ellenzék.”

Spanyol.

Megint felszögte mérgezett hegyű lándzsáit és elősurrant a sarokból a skorpió. Ölni, pusztítani megy, lázat és mérget oltani az égő testekbe, mint tavaly, de most az öregeket veszi sorra. Tenyerünkbe ejtjük a fejünket, mikor arra gondolunk, jóságos ég, hogy a Halál mily végtelen és változatos skálákat játszik öt esztendő óta a sorainkon. Emlékszünk az elejére, első csatákra, mikor százak, ezrek pusztulásáról jött a hír és felkiáltottunk: Hát ennyit ér egy emberélet? Azóta hozzászoktunk a tömeghalálhoz, kijártuk a borsalmak hosszú iskoláját és megédződünk, de most, a vége felé újra ránk zuhan a megdöbbenés, mert tisztán kezd kibontakozni a száz fátlyu Sors akarata.

Rémítő rendszerességet látunk, a Halál pusztításainak pontos logikáját. A háború szörnyetege felfalta a férfiakat, előbb a fiataljait, aztán az öregjéket; jött a járvány és a nőket irtotta, meg a fiatal férfiak maradékát; jött a forradalom, ekkor a kiváltságosok pusztultak, nehogy ők is kimaradjanak: most újra feltámad a sárga-lehelletű járvány és az öregek ellen indul.

Látjátok-e a Halál ellátójának szabályos menetét? Mint a kertész, aki előbb a törpe-bokrokat nyírja végig, onnan az orgonákra tér át, a csoport szegélyező jázminokra, majd a rózsákra és követi az út kanyarulatát csattogó acéljával és nem siet más csoporthoz, míg el nem végzi dolgát az egyiken; aztán a fák galait csonkítja és eleven sudarakat tép ki a faiskolából. Így halad közöttünk a Halál. De ő nem tisztítani akar, javítani, helyet csinálni, mint a kertész; nem, a Halálnak, a Végetnek más a szándéka. Azért pusztulunk ezzel a könyörtelen szabályossággal, hogy világosan lássuk a semmiségünket. Bűszke ember, teremtes koronája, elbizottságot bűnteti a Véget, eltipor és szétmorzsol, hogy ráeszmélj: durva vagy, fejletlen, elhullásra való, nem több a fánál és a fűnél.

Nézz körül: minden teremtmény urának kiáltottad ki magadat, mégis részvételel környékkel néznek rád növények, állatok, folyók, hegycsúcsok, csillagok, mialatt véres tragédiákban égig jajveszékelsz. A fák megtartották ágait az akasztott embereket és tovább zöldeltek, virágot nyitottak, a virágra lepke szállt, az ágra veréb ugrott és csiripelt. A természet nem lát téged, nem tud rólad, semmi vagy e földön.

Csak az Isten lát téged, Ember és megbüntet téged, mert nem látod magadat. Rá kell ébredned, hogy semmi vagy, hogy szerényen, alázatosan kell a semmiből kinőned, kitisztulnod, felemelkedned. Addig örököse lesz a Halál járásának soraid közt, háború és járvány fog pusztítani, előreláthatatlan rémségek látogatnak. Mindaddig ocsó lesz az életed, Ember, amíg meg nem embereled magadat.

Sex.

KÜLÖNFÉLÉK.

Furcsa vendég.

Zongoraszó szűrődik valahonnan, mint bő eső, tetőn és falakon s bemelegítőre buggyan a szalonban.

Behull a hang tetőn és falakon és gendelem, e békés, tiszta rendben oly furcsa most meghajló alakom.

Legjobb lesz így megmaradnom, megpihenem és részkilincs alatt a kulcs vasát bámulnom, államat támasztva, csendben,

örökké, mint szobor, bús furesaság. Nincs vágyam és nincs célo, hova mennék? Nem hallok, ha beront a társaság,

lárma és nyüzsgése már csak emlék, nem bántanak a fürkésző szemek, melyektől félve bujtam volna nemrég

s ha csiklandoznak, pillám se remeg s ha zongorán zajt ütnek, bárdolatlant, én más dalt hallok, messzi ütemet,

a régit, halkat, mely sümmögve lappang, pedig elzúduló régen és a kés elperlott és a húr kettőbe pattant.

Dong, beng a dal. Mozdulni oly nehéz és minek is mozdulnék? hova mennék? egykedvű arcom a kilincse néz.

Megszoknak lassan, mintha itt se lennék, mint szobrot, mint kitömött madarat, csak néha mondják: Itt egy furcsa vendég,

ki elgondolkodott és ittmaradt.

Nadányi Zoltán.

— Képviselőválasztás. A bukaresti országgyűlésbe való képviselőválasztások Szilágyosomlyó városában is november hó 2-án folytak le. Megválasztottak képviselőkké Szilágyosomlyón dr. Deleu Victor osztálytanácsos, — Nagydecsidán dr. Ács Sándor ügyvéd, bankigazgató, — Zilahon dr. Ossian Gábor ügyvéd, — Temeşen dr. Steer Coriolán ügyvéd, — Zeibón dr. Gyurkó László törvényszéki elnök, — Szilágyosomlyón Adrián Pop kisföldműves (népprogrammal), — Krasznán Muresán Tóder tanító. — Szamosudvarhelyen dr. Caba Vasui magántanár (nemzeti demokráta Jorga-féle programmal.) A többiek mind román nemzeti párti programmal.

— Eljegyzés. Antal Erzsikót, Antal Jakab seelymesilezvai földbirtokos leányát eljegyezte dr. Pálkás Tibor ákesi földbirtokos.

— Halálozás. Ösv. Váncsay Rigó Frigyesné született László Klára, — Rigó Árpád könyvkereskedőnek édesanyja, — Kolozsváron október hó 20-án, 77 éves korában elhalt. Halálát nagyszámu rokonság gyászolja.

— A szenátorválasztások a bukaresti országgyűlésbe holnap tartatnak meg. Még eddig a lapunk múlt heti számában írt hivatalos jelöltekkel szemben ellenjelöltek bejelentve nem lettek és így legnagyobb valószínűséggel a hivatalos jelöltek fognak szenatorokká megválasztatni.

— Az adófelszámolási bizottság ma kezdte meg tárgyalásait az állami adóhivatalok helyiségében. Ohajtottuk volna az egész adó-előirányzatot az egyes adókra előirányzott tételek összeg szerint való kimutatásával lekötölni, azért, hogy a költségösszehasonlító áttekintést nyerjen a javaslatról. De az egész javaslat közzétételéhez nem adták meg az engedélyt, — azon indokon, hogy az előirányzat nyolc napi közzemlére a váresi adóhivatalnál ki volt téve a aki vagy magára, vagy másokra tévesnek találta az előirányzatot, ezen nyolc nap alatt élhetett felszámolási jogával. Most már a tárgyalások tényleg megkezdődtek és így a felszámolások csak is magán a tárgyaláson kezdetek meg. Az előirányzatról néhány tételt magánkijegyzés után közzé lehetünk. Így hadi nyereségadó előirányzatot Simonék Góthárd állami főordómérnökre 868 K (86 K 80 f. pótlék), Hirsch Samu 717 K, — Szabó István 1441 K (144 K pótl.), — Militzer Dávid 636 K, — Brandt József 13,888 K, — Goldglanc Lajos 39,316 K, (3931 K pótl.), — Madár János 1452 K, — öz. Szabó Ferencné 4240 K, — Herschkovits Leopold 5013 60 K, — Merk János 1972 K, (197 20 K pótl.), — Szabó György 3083 60 K, — Bölöni Sándor 43,820 K, (4328 K pótl.), — dr. Veverán György 22,546 24 K. — Vagyondóban: Vizer István 171 70 K, — Krizsán György 290 K, — Hirsch Samu 470 40 K, — Aszalay Sándor 314 K, — Brandt József 3520 K, — Goldglanc Lajos 7920 K, — Madár János 810 K, — öz. Szabó Ferencné 1520 K, — Herschkovits Leopold 1720 K, — Merk János 970 K, — Szabó György 1220 K, — Bölöni Sándor 8800 K, (1320 K pótlék.) Csengeri Mihály 600 K, Brüll Zsigmond 3400 K, Brüll Sámuel 9600 K, Porjesz Sámuel 2097 K, Rachmuth Ch. 9027 K.

— Terménypiac. Már-már öt esztendeje mulott el annak, hogy a szilágyosomlyói gabonapiacra nem lehetett látni az eladó gabonával megrakott szekereket. De már több pénteki hetivásárnapon sorakoztak ott a rég nem látott falusi gabonásrus gazdák. Hát drága bin a gabonaféle nagyon, mert méregdrágák a gyári termelvények és ipari cikkek is. A termények előállításai költségei pedig sekezősorosan túlhaladják a háborúelőtti megszokott árakat. A közlebbi hetivásáron egy köből (120 liter) takarítatlan busát 350—380 koronáért, egy köből zabot 200—250 koronáért, egy köből nyers tengetit 260—300 koronáért lehetett vásárolni. — A mássával való árusítás nálunk még most se jött gyakorlatba. Nem is jöhet addig, míg a piacon a városnak hiteles mássája nem lesz. Pedig de sok tévedésnek és osalódásnak — hogy ne mondjuk osalásnak — venné elejét egy hatósági mássa.

— Műkedvelő előadás. Kubinszky Viktor tánciskolájának növendékei november hó 15-én, szombaton este egy eddig a műkedvelők részére lehetetlennek hitt színvonalú művel lépnek a közönség elé. Ugyanis operettet fognak előadni, még pedig Farkas Imre „Tul a nagy Krivánon” című 3 felvonásos operettjét. A próbák nagyban folynak. A főszerepeket Máthé Mariška, Rosenberg Jolán, Léderer Jolán, Alsó Sándor, Cserne József, Máthé László, Weitzner Endre, Léderer Sándor, Hirsch Sándor, Kerekes József, Hirsch József és Molnár János játsszák. A rendezés nehéz munkáját Kubinszky végzi, ugyancsak ő játssza a darab vezető férfiszerepét. A zenei részt Lakatos Jami tanítja be és az ő vezetésével fogja a zenekar az ének-számokat kísélni. Nagy érdeklődés előzi meg a jövő fiatalágának ezen gyönyörű és nehéz vállalkozását, de bizunk a fiatalok ambíciójában és a kitűnő rendező szaktudásában, biztosak vagyunk benne, hogy egy rég nem látott kedves estébe lesz részünk. — A tánciskola próbái, a mint halljuk, a nagy colonnának november hó 16-án, a diák-colonnának 23-án lesznek megtartva.

— A román állam beváltja a koronákat leikre. Bukarestben most egy olyan rendelkezést készítenek foganatosítani, mely egyszerűbe véget vet a leizsorának és ezzel a korona értékét is szilárdítani fogja. A román pénzügyi minisztérium a Román Nemzeti bankkal egyetértésben ugyanis a közeli napokban egy rende-

letet fog kiadni, mely szerint bárki kívánságára koronát a megállapított félárfolyamon (azaz 1 lei 2 korona) leire bevált. Hogy milyen bankjegyekre, vagy lebeljegyzetlen kék pénzre is vonatkozik ez a rendelet, erre nézve még nincsenek információk. Bizonyosra vehető azonban, hogy ezak a román állam által lebeljegyzet kék bankjegyek beváltását fogják eszközölni. Erre mutat ugyanis, hogy Budapesten 3 koronában állapították meg tudvalevőleg a lei értékét. A rendelet életbeléptetésével önként érthetődől meg a leikereslet szűnik. Egy másik bukaresti jelentés szerint a román kormány pénzügyminisztere avval a tervvel foglalkozik, hogy azokon a területeken, amelyek román impérium alá kerültek, a forgalomban levő rubeleket, illetve koronákat becserele leikre. Az aradi „Romanul” című lap e hírrel kapcsolatosan megjegyzi, hogy ebben a tervben a pénzügyminisztert az a terv vezeti, hogy megakadályozza egyrészt a leikkel való ácsérkedést, másrészt elejét vegye a korona további értékcsökkenésének. Hangsúlyozza azonban a lap, hogy ennek érdekében nem szükséges feltétlenül a becserelés, hanem mondja ki a kormány, hogy a román lebeljegyzésű korona legyen egyenértékű a leivel.

— A „Tavas” nagy sikere. Egyre nagyobb sikerekről, egyre komolyabb eredményekről számol be a Tavasz adminisztrációja, amennyiben most már egész Erdélyben és a Tiszán túl is elterjedt, igen keresett lappá lett a Tavasz, az egyetlen, valóban nagyvárosi nivóju hetilap, amelynek szerkesztősége szinte hihetetlenül szépet, művészi produkál ezzel a lappal. A legújabb szám Zsolt Bölának, legújabb megdöbbenően szép versét hozza. Sex „Spanyol” címmel írt gyönyörű cikket, amely a halál munkájának rettentő rendszerességét rögzíti. (E cikket lapunk mai számában átvettük.) — Nadányi Zoltán, akinek neve ma már jelentős a magyar lírában, „A furesa vendég” címmel írt verset ebbe a számba és versekkel gazdagítja még a Tavaszt a kitűnő Branyiesky Dezső és Miklós Jutka. Máriusz osodolatos története, Biró Lászlónak megrázó és pompás írása és Szűts Dezsőnek pazar technikájú, meglepően novellája gyönyörködtetnek. Brillát Savarinak egyik csodaszép novelláját fordította le Szalai N. Elemér. Zsolt Béla folytatja izgalmas nagy regényét, a fehér kutyát. — A rovatok egyre gazdagabbak. Szenszácioja ennek a számnak Ady Endre megjegyzései. Bazarovi Vak lárma címmel írt érdekesítő cikket a Lesben rovatba. A figurák már is népszerű rovatát most is bájos cikkek kedveskedik olvasóinak. Wagner Richárd szerelmi levelezését találjuk meg a bő kritikai rovatban és Karenin Anna előadásáról számol be a színjáték. A sakkrovat egészíti ki a pazar tartalmu tarka számot.

Fehérnemű, gyermekruha varrást, javítást elfogad

Schönstein Liza

Felsővár-utca 48.

Hirdetmény.

A nagyszabeni kormányzótanács által engedélyezett termények, vagy örlemény bevásárlását elvállalja

Barna Sándor

Gyula. Békésmegye. (Első gyulai gőzmalom.)

Házhoz ajánlkozom női ruhák varrására, úgy helyben, mint vidékre is. Cim: Regele Ferdinánd (Vármegyeház) utca 67. szám. — Varrógépet keresek megvételre. Cim ugyanott.

Eladó ház.

A deszkapiacon levő házam eladó.

Szabó Zsigmond,
kéményseprő.

181—1919. végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a szilágyosomlyói járásbírósnak 1919. évi Pk. 1862. számú végzése következtében dr. Nagy Lajos szilágyosomlyói ügyvéd által képviselt Radios József kolozsvári lakos javára 1000 korona a jár. erejéig 1919. évi július hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 5200 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házi butorok és konyhafelszerelések nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szilágyosomlyói járásbírósnak 1919. évi Pk. 1862. sz. végzése folytán 1000 kor. — fillér tőkekövetelés, ennek 5% kamatai, 1/2% váltódíj és bíróság már megállapított költségek erejéig, a fizetett összeg beutódásával az árverés Szilágyosomlyón, a Verebelyi-féle házánál leendő megtartására 1919. évi november hó 17-ik napjának délelőtti 10 órájára határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1884. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a leg-többet ígérőnek becsáron alul is elfognak eladtni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Szilágyosomlyón, 1919. évi október hó 31. napján.

Roska Vertán,
bir. végrehajtó.

Könyvnyomdánkban

egy-két középosztályt végzett fiu, vagy polgárit végzett leány tanulónak azonnal felvétetik.

Hirdetések

A „Szilágyosomlyó” részére jutányos áron vétetnek fel.